

1. Кожушко С. Взаємодія як філософське й психологічне поняття [Електрон. видання]. Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. 2013. No 4. С. 261–267. URL : <http://social-science.com.ua/article/1221> (дата звернення: 20.10.2021).

2. Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima / Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti [Elektron. izdanje]. Zagreb, 2004. 8s. URL : http://www.osmgubec.hr/documents_db/068_Protokol_o_postupanju_u_slucaju_nasilja_medju_djecom_i_mladima [2] .pdf (17.10.2021).

3. Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей. Монографія. Видавництво Ради Європи. 2013 р. 96 с.

Забєлін Вячеслав Олегович

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

науковий керівник:

Тінін Дмитро Геннадійович

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА КЛЮЧОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Процедура опитування чи допиту неповнолітніх осіб є дуже актуальною темою на сьогоднішній день. Незважаючи на світові практики та міжнародні стандарти, члени правосуддя України не припиняють порушувати психічний стан дитини під час контакту з законом.

Беручи до уваги те, що останнім часом діти стають очевидцями домашнього насильства, та за такими фактами беруть участь у судових засіданнях як учасники. Із цього можна зробити логічний висновок, що на цю дитину буде чекати не єдина процедура допиту чи опитування, і з кожним таким допитом ментальний стан дитини буде все більше погіршуватись. У результаті вона може отримати психологічну травму.

Процедура «допиту» є сталим для нас, адже цей термін використовується у Кримінально-процесуальному кодексі України. У цьому випадку європейські стандарти використовують термін «допит» як процесуальну дію, що стосується конкретного опитування, а також інших можливостей для опитування дитини. Однак, питання не стільки у значенні терміна, як у підході до нього. Організація допиту або опитування має враховувати вікові та психологічні особливості дитини відносно її віку, а сам процес, незалежно від терміну, повинен бути зручним для дітей.

Одним із основних міжнародних документів, що визначає функції опитування або допиту дитини, є Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Цей документ був ратифікований Україною у 2012 році, і з цієї причини вона є важливим розділом в українському законодавстві.

Ми вважаємо, що згідно з вимогами/до вимог цього документа, правила опитування або допиту дитини, співвідносно з її процесуальним статусом, слід враховувати, оскільки такий підхід відповідає найкращому забезпеченню інтересів та прав дитини.

Відповідно до ст. 35 цієї Конвенції під час допиту дитини враховується таке:

- допит або опитування проводяться без розумної затримки;
- допит або опитування проводяться у спеціально обладнаному для цього приміщенні;
- особа, яка проводить опитування чи допит дитини, повинна мати належну освіту;
- усі співбесіди з дитиною має проводити одна особа;
- якомога менша кількість співбесід (допитів) із дитиною;
- під час допиту чи опитування дитину має супроводжувати доросла особа, якій вона довіряє;
- співбесіду або опитування дитини слід записати на відео, а відеозапис дитини взяти як доказ у справі [2].

Дотримання цих особливостей відносно процесуального статусу дитини зменшує відчуття загрози для неї, та дозволяє зосередитися на представлених нею свідченнях, знизити рівень повторних психологічних травм, а також знизити рівень стресу.

Якщо розглядати дитину, як неповнолітню особу, яка скоїла злочин, або особу, яка підозрюється у скоєнні злочину, то зазвичай з погляду/на думку дитини цей допит буде нагадувати пресинг. Дитина буде відчувати себе так, неначе знаходиться у небезпечній для неї ситуації, та буде психологічно дистанціюватись. Унаслідок цього навряд чи вдасться отримати від неї будь-яку інформацію, що допоможе в розслідуванні кримінального провадження.

Через це за міжнародними стандартами було впроваджено так звану «Зелену кімнату», де поліція може спілкуватися в безпечній і спокійній для дитини обстановці.

Отже/у підсумку, можемо стверджувати, що вирішення аналізованої проблеми має позитивну динаміку роботи у зазначеному напрямку. Але в умовах сьогодення цим займаються не уповноважені особи, а психологи. Зазвичай це особи, які володіють знаннями відносно фізіологічних і психологічних особливостей дитини. Специфіка пам'яті у неповнолітніх є такою, що, маючи «свіжі» спогади, дитина по «гарячому сліду» буде говорити правду, а потім може сказати те, що не буде відповідати дійсності чи її попереднім свідченням [1, с. 12]. Тому на сьогоднішній день робота з

дітьми потребує особливої уваги та відповідного розроблення механізму створення таких спеціалістів. Отже, у кожному окремому випадку потрібен спеціаліст у своїй галузі, який не тільки зможе провести кваліфіковану роботу, але й не завдасть психологічної травми дитині. Адже діти – це майбутнє будь-якого суспільства, у тому числі й нашого/українського.

1. «Зелені кімнати»: психологічні особливості організації роботи з дітьми / Н. П. Бочкор, О. М. Цільмак, О. В. Швед та ін. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2012. 12 С.

2. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Конвенція, міжнародний документ. 25.10.2007, дата ратифікації 20.06.2012, набрання чинності 01.12.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text.

Задорожня Ілона Олександрівна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

науковий керівник:

Тінін Дмитро Геннадійович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ СПЕЦІАЛЬНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС РОБОТИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ: ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ

На сьогоднішній день соціально-економічні умови, способи виховання в сім'ях, негативний вплив навколишнього середовища, відображаються на зростанні та розповсюдженні протиправної поведінки неповнолітніх, що має свою специфіку. Вона в першу чергу пов'язана з особливостями їх вікового, фізичного та психічного розвитку.

У наш час важливу роль у соціальному житті відіграють державні органи та соціальні інститути, що займаються проблемами молодшого покоління. На них покладається забезпечення повного і всебічного розвитку неповнолітньої особи, підвищення професійного, культурного та освітнього рівня, права такої особи на соціальний статус у суспільстві. Діяльність таких органів регулюється міжнародними та правовими нормами держави [1]. Згідно із Законом України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» діють спеціально уповноважені підрозділи органів Національної поліції у сфері реалізації ювенальної превенції [2].

Діяльність ювенальної превенції спрямована на виявлення та усунення